

НМУ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ

КАФЕДРА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ ТА ТОПОГРАФІЧНОЇ АНАТОМІЇ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ПРАКТИЧНОГО ЗАНЯТТЯ

<i>навчальна дисципліна</i>	Топографічна анатомія та оперативна хірургія
<i>модуль</i>	1
<i>змістовий модуль</i>	1
<i>заняття</i>	1
<i>тема</i>	Хірургічний інструментарій і зшивальна апаратура
<i>курс</i>	2
<i>факультет</i>	Медичний

1.Актуальність теми

Знання найпоширеніших лікарських інструментів і правил роботи з ними є обов'язковим компонентом лікарського фаху.

2.Конкретні цілі

1. Визначати зміст топографічної анатомії як науки, що вивчає будову, форму і взаєморозташування органів і тканин в різних ділянках тіла людини.
2. Визначати зміст оперативної хірургії як науки про методи (способи) оперативних доступів і оперативних прийомів
3. Класифікувати хірургічні операції.
4. Ідентифікувати сучасні хірургічні інструменти та зшивальну апаратуру
5. Знати загальні правила і технічні прийоми використання інструментів різного призначення

3.Базові знання, вміння, навички, необхідні для вивчення теми (міждисциплінарна інтеграція)

Назви попередніх	Отримані навички
-------------------------	-------------------------

дисциплін	
Анатомія людини	<p>20096 Передбачати взаємозалежність і єдність структур і функцій органів людини, їх мінливість під впливом екологічних факторів</p> <p>20095 Трактувати закономірності пренатального та раннього постнатального розвитку органів людини, варіанти мінливості органів, вади розвитку</p> <p>6138 Аналізувати інформацію про будову тіла людини, системи, що його складають, органи і тканини</p> <p>6139 Інтерпретувати статеві, вікові та індивідуальні особливості будови організму людини</p> <p>6143 Демонструвати володіння морально-етичними принципами ставлення до живої людини та її тіла як об'єкту анатомічного та клінічного дослідження</p> <p>6142 Визначати топографоанатомічні взаємовідносини органів і систем людини</p>
Гістологія і ембріологія	<p>20066 Визначати критичні періоди ембріогенезу, вади розвитку людини</p> <p>6824 Трактувати мікроскопічну будову різних органів людини в аспекті взаємовідношень тканин, що входять до їх складу в різні вікові періоди, а також в умовах фізіологічної та репаративної регенерації</p>
Нормальна фізіологія	<p>7927 Робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів</p> <p>7930 Пояснювати механізми інтегративної діяльності організму</p>
Патологічна анатомія	<p>6154 Трактувати етіологію, патогенез та морфологічні зміни на різних етапах розвитку хвороби, структурні основи видужання, ускладнень та наслідків хвороб</p> <p>20163 Аналізувати структурно-функціональні взаємозв'язки і послідовність стадій загальнопатологічних процесів</p>
Патологічна фізіологія	<p>9436 Інтерпретувати причини, механізми розвитку та прояви типових патологічних процесів</p> <p>9437 Трактувати основні поняття загальної нозології</p> <p>9438 Аналізувати та робити висновки щодо етіології і патогенезу функціональних порушень органів та систем організму при захворюваннях</p>
Пропедевтика внутрішніх хвороб	<p>3757 Аналізувати результати основних лабораторних і інструментальних методів дослідження</p> <p>3758 Визначити провідні синдроми і симптоми у клініці внутрішніх захворювань</p>
Променева діагностика	<p>3936 Аналізувати променеву семіотику функціонально-морфологічних змін при патології різних органів та систем</p>

Загальна хірургія	3899	Застосовувати основні принципи асептики, антисептики, знеболювання
-------------------	------	--

4.Завдання для самостійної роботи під час підготовки до занять

4.1.Перелік основних термінів, параметрів, характеристик до засвоєння

Термін	Визначення
Хірургічна операція	механічна дія на органи і тканини з діагностичною, лікувальною або відновною метою
Хірургічний доступ	етап хірургічної операції, що забезпечує вихід на тканини і органи для проведення оперативного прийому
Хірургічний прийом	етап хірургічної операції, що проводиться на тканинах і органах з діагностичною, лікувальною або відновною метою
Топографічна анатомія	наука, що вивчає будову, форму і взаєморозташування органів і тканин в різних ділянках тіла людини.
Оперативна хірургія	наука про методи /способи/ хірургічних втручань.

4.2.Теоретичні питання до заняття

1. Історія топографічної анатомії, зміст і задачі курсу
2. Зміст курсу оперативної хірургії
3. Класифікація оперативних втручань
4. Принципи і етапи оперативних втручань
5. Призначення і техніка застосування загальних і спеціальних хірургічних інструментів

4.3.Практичні роботи (завдання), які виконуються на занятті

1. Робота з основними хірургічними інструментами у відповідності з їх призначенням
2. Передача інструментів протягом операцій

5.Зміст теми

Предмет і методи топографічної анатомії та оперативної хірургії.

Топографічна анатомія - наука, що вивчає будову, форму і взаєморозміщення органів і тканин в різних ділянках тіла людини. Вона

також вивчає кістково-м'язові орієнтири певних ділянок, проекцію органів і судинно-нервових утворень на поверхню тіл людини, місцеположення органів /голотопія/, розміщення їх відносно скелета /скелетотопія/ і складних анатомічних утворень /синтопія/ в залежності від статі, віку і типу будови тіла. Предметом вивчення топографічної анатомії також є форми індивідуальної анатомічної мінливості.

Оперативна хірургія - наука про хірургічні операції, методи /способи/ хірургічних втручань, суть яких зводиться до механічної дії на органи і тканини з діагностичною, лікувальною або відновною метою. Оперативна хірургія вивчає, розробляє і впроваджує в клінічну хірургію оперативні доступи і оперативні прийоми з урахуванням передопераційної підготовки, технічного виконання самої операції і особливості післяопераційного періоду. При виконанні операції хірург враховує анатомічну доступність, технічну можливість і фізіологічну дозволеність операції- принципи, сформовані видатним хірургом М.Н.Бурденко.

Види операцій: радикальні і паліативні; первинні, вторинні і повторні; одно-, дво- та багатомоментні; термінові (ургентні) і планові. Операції є видами втручань-розсікання (tomia), накладення норців (stomia), повне видалення (ectomia), часткове видалення (resectio), видалення периферичної частини органу (amputatio).

Хірургічний інструментарій, його особливості в хірургії дитячого віку. Мікрохірургічна техніка. Сучасний шовний матеріал. Зшивальна апаратура.

6.Матеріали для самоконтролю

6.1.Тестові завдання для контролю вхідного рівня знань

1.Наявністю яких конструктивних елементів анатомічний пінцет відрізняється від хірургічного?   А. наявністю на кінцях браншів поперекових насічок   Б. наявністю на кінцях браншів гострих зубчиків   В. наявністю на кінцях браншів лапок з щербинами   Г. наявністю на кінцях браншів усіх вказаних елементів   Д. наявністю на кінцях браншів поперекових насічок та гострих зубчиків
2.У дорослого хворого з рубленої рани скроневої ділянки відмічається сильна артеріальна кровотеча з стінки рани. Вкажіть, в якій точці необхідно тимчасово притиснути основну артерію, що кровопостачає цю ділянку склепіння черепа?   А. a.supratrochlearis-вздовж латерального краю очниці   Б. a.temporalis superficialis-по передньоу краю жувального м'язу   В. a.temporalis superficialis - 2-3 см кереду від козелка вуха   Г. a.supratrochlearis-у медіального края очниці   Д. a.temporalis superficialis- на 2-3 см кпереду від кута щелепи
3. При проведенні доступа до трахеї проходять через «білу лінію шиї». Чим утворений цей анатомічний об`єкт?

<p>А. другою і четвертою фасціями шиї Б. першою, другою і третьою фасціями шиї В. другою і п'ятою фасціями шиї Г. першою і третьою фасціями шиї Д. другою і третьою фасціями шиї</p>
<p>4. Вкажіть вену, куди впадають міжреброві вени правого боку? А. v.intercostalis Б. v.azygos В. v.hemiazygos Г. v.cava inferior Д. v.cava superior</p>
<p>5. Що крім стравоходу проходить в hiatus esophagius діафрагми? А. n.n.vagi Б. ductus thoracicus В. v.cava inferior Г. n.n.splanchnici Д. v.azygos</p>
<p>6. Які з наведених органів будуть виявлені в regio hypochondriaca sinistra при проведенні ультразвукового обстеження хворого? А. ліва частка печінки Б. ліва нирка В. ободова кишка Г. тонка кишка Д. сечоводи</p>
<p>7. Які анатомічні об'єкти утворюють plicae umbilicalis medialis? А. заросла сечова протока Б. облітеровані пупкові артерії В. нижні надчеревні артерії Г. нижні надчеревні артерії і нижні надчеревні вени Д. облітеровані пупкові артерії і облітеровані пупкові вени</p>
<p>8. Що утворює задню стінку пахвинного каналу? А. апоневроз m.obliquus abdominis internus Б. апоневроз m.obliquus abdominis externus В. апоневроз m.transversus Г. fascia transversa Д. пахвинна зв'язка</p>
<p>9. Яку зветься орган, що вкритий очеревиною з усіх боків? А. Інтраперітонеальний Б. Ретроперітонеальний В. Екстраперітонеальний Г. Мезоперітонеальний Д. Позаперітонеальний</p>
<p>10. Хірург під час операції визначає топографію вісцеральної /нижньої/ поверхні печінки. Де знаходиться кругла зв'язка печінки?</p>

- А. В воротах печінки
- Б. В передній частині лівої поздовжньої борозни
- В. В задній частині правої поздовжньої борозни
- Г. В передній частині правої поздовжньої борозни
- Д. В задній частині лівої поздовжньої борозни

6.2.Завдання НДРС

6.2.1.Реферати

- 1.Історія кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії НМУ
- 2.Нові хірургічні інструменти
- 3.Нові шовні матеріали
- 4.Зшиваючі апарати в черевній хірургії
- 5.Зшиваючі апарати в судинній хірургії
- 6.Зшиваючі апарати в грудній хірургії
- 7.Хірургічні інструменти для ендоскопічної хірургії

6.2.2.Наочні посібники (стенди, фотоплакати, таблиці)

- 1.Завідувачі кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії НМУ
- 2.Хірургічні інструменти
- 3.Нові хірургічні інструменти
- 4.Нові шовні матеріали
- 5.Зшиваючі апарати в черевній хірургії
- 6.Зшиваючі апарати в судинній хірургії
- 7.Зшиваючі апарати в грудній хірургії
- 8.Хірургічні інструменти для ендоскопічної хірургії

6.3.Тестові завдання для контролю кінцевого рівня знань

1.Який інструмент використовується для відокремлення окістя від внутрішньої поверхні ребер при оперативному втручанні?
А. распатор Фарабефа
Б. распатор Дуайєна
В. Т-подібний распатор
Г. ретрактор
Д. ложкове долото Корнева
2.Для чого використовуються кліпси для білизни Мейо?
А. для фіксації хірургічної білизни
Б. для утримання інструментів (дренажі, трубки та ін.)
В. для утримання органів (язик, ребро та ін.)
Г. для фіксації хірургічної білизни, для утримання дренажів, трубок, для

утримання органів (язик, ребро та ін.)

Д. для фіксації хірургічної білизни, для утримання інструментів (дренажі, трубки та ін.)

3. Яку назву має кровоспинний затискач з прямими або зігнутими щічками і зубчиками на їх кінцях?

А. затискач Кохера

Б. затискач Більрота

В. затискач Пеана

Г. затискач "москіт"

Д. затискач Лангенбека

4. Чим відрізняється кровоспинний затискач "москіт" від затискача Більрота?

А. меншими розмірами

Б. меншою масою

В. загостреними щічками

Г. наявністю дрібною насічки

Д. всіма вказаними особливостями

5. Які з наведених тканин захоплюються хірургічними пінцетами?

А. фасції

Б. м'язи

В. внутрішні органи

Г. судини

Д. нервові стовбури

6. Які з наведених тканин захоплюються хірургічними пінцетами?

А. апоневрози

Б. м'язи

В. внутрішні органи

Г. судини

Д. нервові стовбури

7. Які з наведених тканин захоплюються хірургічними пінцетами?

А. шкіра

Б. м'язи

В. внутрішні органи

Г. судини

Д. нервові стовбури

8. Які з наведених тканин фіксуються гострими хірургічними гачками?

А. фасції

Б. м'язи

В. внутрішні органи

Г. судини

Д. нервові стовбури

9. Які з наведених тканин фіксуються гострими хірургічними гачками?

А. апоневрози

Б. м'язи

В. внутрішні органи

Г. судини

Д. нервові стовбури

10. Які з наведених тканин фіксуються гострими хірургічними гачками?

А. шкіра

Б. м'язи

В. внутрішні органи

Г. судини

Д. нервові стовбури

7. Література

Основна

1. Кульчицький К.І. Оперативна хірургія і топографічна анатомія / К.І.Кульчицький, М.П.Ковальський, А.П.Дітковський, М.С.Скрипников, С.А.Солорева, В.С.Щитов, Т.Т.Хворостяна, О.Б.Кобзар, О.М.Очкуренко, В.М.Бондур, В.Б.Раскалей. - К.: Вища школа, 1994. – 464 с.
2. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: підручник / Ю.Т.Ахтемійчук, Ю.М.Вовк, С.В.Дорошенко, О.Б.Кобзар, М.П.Ковальський, І.Л.Первак, В.І.Півторак, Н.Ю.Радомська, О.А.Радомський, М.В.Пархоменко, К.О.Прокопєць, Т.Т.Хворостяна; за ред. проф. М.П.Ковальського. - К.: ВСВ «Медицина», 2010. — 504 с. + кольор. вкл. 40 с.

Додаткова

1. Большаков О.П. Оперативная хирургия и топографическая анатомия : практикум / Большаков О.П., Семёнов Г.М. - СПб: Питер. 2001. - 880 с.
2. Бурых М.П. Общие основы технологии хирургических операций / Бурых М.П. - Ростов н/Д., 1999. – 544 с.
3. Кованов В.В Оперативная хирургия и топографическая анатомия / В.В.Кованов. – 3-е изд. с исправл. – М.: Медицина, 1995. – 400 с.
4. Островерхов Г.Е. Оперативная хирургия и топографическая анатомия / Островерхов Г.Е., Бомаш Ю.М., Лубоцкий Д.Н. – Курск: Феникс, 1998. - 720 с.
5. Матюшин И.Ф. Руководство по оперативной хирургии / И.Ф.Матюшин. – Горький, 1979. - 320 с.
6. Міжнародна анатомічна номенклатура / К.: Здоров'я, 2001. – 328 с.
7. Сабитов В.Х. Медицинские инструменты / В.Х.Сабитов. -

М.: Медицина, 1985. - 175 с.

8. Сергиенко В.И. Топографическая анатомия и оперативная хирургия: В 2 т.т. / Сергиенко В.И., Петросян Э.А., Фраучи И.В., под общ. ред. акад. РАМН Ю.М. Лопухина. – М.: ГЭОТАР-МЕД., 2001. – Т.1. - 832 с.
9. Татьянаенко В.К. Клиническая анатомия и оперативная хирургия. / Татьянаенко В.К., Овсянников А.В., Коган М.И., под редакцией В.К.Татьяненко. – Ростов н/Д: Феникс, 2000. – 640 с.
10. Тургунов Е.М. Хирургические инструменты / Е.М. Тургунов, А.А. Нурбеков. - Караганда, 2008. - 24 с.